

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6020-6021/2567

บริษัท ก. ผู้ร้อง บริษัท ธ. ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 867, ป.วิ.พ. มาตรา 47, พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 34, พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 39, พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 40

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้ ป.พ.พ. มาตรา 867 จะระบุเรื่องการมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้ แต่กรณีนี้เป็นเรื่องการมอบอำนาจ ซึ่งไม่มีการกำหนดไว้โดยชัดแจ้งใน พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 จึงเห็นสมควรนำ ป.วิ.พ. มาใช้โดยอนุโลม เมื่อ ป.วิ.พ. มาตรา 47 ระบุถึงเรื่องหนังสือมอบอำนาจ และวรรคสองกำหนดว่า ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่า ใบมอบอำนาจไม่ใช่ใบมอบอำนาจที่แท้จริง หรือเมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องแสดงเหตุอันควรสงสัย ก็สามารถสั่งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นยื่นใบมอบอำนาจได้ เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้สงสัยในหนังสือตั้งผู้แทนช่วงเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณา โดยให้ บ. ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปจนจบคดี ทั้งผู้คัดค้านก็ไม่ได้คัดค้านหนังสือตั้งผู้แทนช่วงดังกล่าวในชั้นพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ การตั้ง บ. เป็นผู้แทนช่วงจึงไม่ต้องดำเนินการแก้ไขใด ๆ อีก และถือว่าการดำเนินคดีของ บ. ในชั้นพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการเป็นอันชอบแล้ว เมื่อคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาประกันภัย การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นย่อมเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 40 วรรคสาม (2) (ข) ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้ และผู้คัดค้านย่อมไม่อาจขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าว

คำพิพากษา

คดีสองสำนวนนี้ ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษารวมกัน โดยให้เรียกผู้ร้องในสำนวนแรกซึ่งเป็นผู้คัดค้านในสำนวนหลังว่า ผู้ร้อง และเรียกผู้คัดค้านในสำนวนแรกซึ่งเป็นผู้ร้องในสำนวนหลังว่า ผู้คัดค้าน ผู้ร้องยื่นคำร้องในสำนวนแรกขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านและแก้ไขคำคัดค้านในสำนวนแรก ขอให้ยกคำร้อง ผู้คัดค้านยื่นคำร้องในสำนวนหลังขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าว ผู้ร้องยื่นคำคัดค้านในสำนวนหลัง ขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ เฉพาะในส่วนข้อ 2 ค. ที่กำหนดให้ผู้ร้องชดเชยค่าเสียหายตามกรมธรรม์ภัยธุรกิจหยุดชะงักเป็นเงิน 80,000,000 บาท แก่ผู้คัดค้าน และให้บังคับตามคำชี้ขาดข้อพิพาทข้อ 1 และข้อ 2 ที่กำหนดให้ผู้ร้องชดเชยค่าเสียหาย ก. ความเสียหายสต็อกผลปาล์มรอการผลิตเป็นเงิน 5,912,725 บาท และ ข. ความเสียหายของสต็อกน้ำมันปาล์มดิบเป็นเงิน 28,066,745 บาท รวมเป็นเงิน 33,979,470 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2563 ถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จตามที่กำหนดไว้ในคำชี้ขาดแก่ผู้คัดค้าน ให้ผู้ร้องใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนผู้คัดค้านโดยกำหนดค่าทนายความเป็นเงิน 60,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ ผู้ร้องและผู้คัดค้าน

อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติในเบื้องต้นตามที่คู่ความไม่ได้แย้งกันชั้นนี้ว่า ผู้ร้องรับประกันภัยโรงงานน้ำมันพืชของผู้คัดค้าน รวม 3 กรมธรรม์ เป็นการรับประกันภัยความเสี่ยงภัยทรัพย์สิน ฯลฯ ประกันภัยความเสี่ยงภัยทรัพย์สินประเภทสต็อกสินค้า และรับประกันภัยธุรกิจหยุดชะงัก ในวันเกิดเหตุเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในโรงงานน้ำมันพืชเกิดเสียงดังขึ้นแล้วมีเปลวไฟที่เครื่องกำเนิดไฟฟ้านั้น เป็นเหตุให้โรงงานน้ำมันพืชของผู้คัดค้านไม่สามารถดำเนินการได้ ผู้คัดค้านแจ้งให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องส่งเจ้าหน้าที่จากบริษัท ค. ซึ่งเป็นตัวแทนสำรวจภัยมาตรวจสอบความเสียหาย ต่อมาผู้ร้องได้จ่ายเงินค่าซ่อมเครื่องกำเนิดไฟฟ้านั้นให้แก่ผู้คัดค้านเป็นเงิน 950,000 บาท แต่ผู้ร้องปฏิเสธไม่ชำระเงินค่าเสียหายเกี่ยวกับสต็อกสินค้าผลปาล์มสดขาดทุนจำนวน 5,912,725 บาท และน้ำมันปาล์มดิบจำนวน 28,066,657.93 บาท นอกจากนี้ยังมีค่าเสียหายในกรณีที่ธุรกิจหยุดชะงักจำนวน 90,097,206.98 บาท ผู้ร้องและผู้คัดค้านจึงตกลงนำข้อพิพาทไปให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ภาค 9 (สงขลา) เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทด้วยวิธีอนุญาโตตุลาการ ต่อมาคณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดให้ผู้ร้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนจำนวน 113,979,383.43 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2563 เป็นต้นไปจนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้คัดค้าน ค่าป่วยการอนุญาโตตุลาการและค่าใช้จ่ายอื่นในชั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการให้ผู้คัดค้านชำระหนึ่งส่วน และให้ผู้ร้องชำระสองส่วน ทั้งนี้ ให้ผู้ร้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดภายใน 30 วัน นับแต่วันรับสำเนาคำชี้ขาด ในการนี้ อนุญาโตตุลาการ 1 คน ทำความเห็นแย้งโดยเห็นด้วยกับผู้ร้อง เพราะ (1) กรมธรรม์เขียนยกเว้นไม่คุ้มครองความเสียหายจากการหยุดชะงักของธุรกิจ อันมีผลมาจากความเสียหายอันเกิดจากความชำรุดเสียหายหรือการขัดข้องของระบบกลไก หรือระบบไฟฟ้าของเครื่องจักรและอุปกรณ์ และ (2) สต็อกสินค้าผลปาล์มดิบและน้ำมันปาล์มที่ผลิตแล้ว ไม่สามารถนำมาพิจารณาเป็นค่าสินไหมทดแทนได้ เพราะสต็อกที่เสียหายจากการหยุดการทำงาน การล่าช้า การสูญเสียตลาดหรือความต่อเนื่อง หรือความเสียหายโดยอ้อมไม่ว่าลักษณะใด ๆ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อแรกว่า ผู้ร้องมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการหรือไม่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 34 วรรคสี่ กำหนดว่า "การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต้องเป็นไปตามข้อสัญญา และหากเป็นข้อพิพาททางการค้าให้คำนึงถึงธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าที่ใช้กับธุรกรรมนั้นด้วย" เมื่อพิจารณาตามเอกสารแสดงรายละเอียดการรับประกันภัย จะเห็นว่าข้อความต่าง ๆ ที่ระบุไว้จะใช้กับกรมธรรม์ประกันภัยด้วย และข้อ 2 ระบุว่า "ในกรณีที่เกิดความสูญเสียหรือเสียหายต่อทรัพย์สินที่เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบดังนี้ ..." แต่ไม่ปรากฏว่าคณะอนุญาโตตุลาการได้พิจารณาข้อสัญญานี้ ทั้งไม่ได้แสดงผลใด ๆ ให้ปรากฏในคำวินิจฉัยเลย การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการจึงน่าจะไม่เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาประกันภัย หากเป็นเช่นนั้นจริง คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการย่อมไม่เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญา ซึ่งการยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 40 วรรคสาม (2) (ข) ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้ อนึ่ง อุทธรณ์ของผู้คัดค้านที่กล่าวถึงการที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญนั้น ผู้คัดค้านก็รับอยู่ว่าไม่มีกฎหมายห้าม

ไว้ เพียงแต่กล่าวถึงข้อขัดข้องและไม่เป็นธรรมในการกระทำเช่นนั้น รวมถึงกรณีที่คณะ
อนุญาโตตุลาการไม่รับวินิจฉัยให้โดยอ้างว่า คำร้องดังกล่าวมีเหตุผลเดียวกับที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อ
ศาลและยกคำร้องก็ไม่มีกฎหมายกำหนดห้ามเรื่องนี้ไว้โดยชัดเจนเช่นกัน นอกจากนี้
พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ก็ไม่ใช่บทกฎหมายให้คู่พิพาทเลือก
ดำเนินกระบวนการพิจารณาแต่อย่างใด ที่ศาลชั้นต้นพิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย อุทธรณ์
ของผู้คัดค้านข้อนี้ฟังไม่ขึ้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อต่อไปว่า นางสาว
บุญญรัตน์ สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการได้หรือไม่ เห็นว่า แม้
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 867 จะระบุเรื่องการมีหลักฐานเป็นหนังสือ
ลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้ แต่กรณีนี้เป็นเรื่องการมอบอำนาจ ซึ่งไม่มี
การกำหนดไว้โดยชัดแจ้งในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 จึงเห็นสมควรนำ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้โดยอนุโลม เมื่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
แพ่ง มาตรา 47 ระบุถึงเรื่องหนังสือมอบอำนาจ และวรรคสอง กำหนดว่า ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่า
ใบมอบอำนาจไม่ใช่ใบมอบอำนาจที่แท้จริง หรือเมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องแสดงเหตุอันควร
สงสัย ก็สามารถสั่งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นยื่นใบมอบอำนาจได้ เมื่อคณะ
อนุญาโตตุลาการไม่ได้สงสัยในหนังสือตั้งผู้แทนช่วงเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาให้นางสาวบุญญ
รัตน์ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปจนจบคดี ทั้งผู้คัดค้านก็ไม่ได้คัดค้านหนังสือตั้งผู้แทนช่วงดังกล่าว
ในชั้นพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ การตั้งนางสาวบุญญรัตน์เป็นผู้แทนช่วงจึงไม่ต้อง
ดำเนินการแก้ไขใด ๆ อีก และถือว่าการดำเนินคดีของนางสาวบุญญรัตน์ในชั้นพิจารณาของคณะ
อนุญาโตตุลาการเป็นอันชอบแล้ว ที่ศาลชั้นต้นพิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยในผล
อุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน คดีมีปัญหาเห็นควรวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องและ
ผู้คัดค้านข้อต่อไปว่า คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน
ชอบด้วยกฎหมายแล้วหรือไม่ เห็นว่า โดยหลักการแล้ว ศาลจะแทรกแซงกระบวนการ
อนุญาโตตุลาการโดยเข้ามาตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้ เว้นแต่
กฎหมายให้อำนาจไว้อย่างชัดแจ้ง สำหรับคดีนี้ คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดประเด็นข้อพิพาทไว้
ว่า (1) ผู้ร้องในคดีนี้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกรรมธรรมีให้แก่ผู้คัดค้านในคดีนี้หรือไม่
(2) ผู้คัดค้านในคดีนี้ได้รับความเสียหายเพียงใด และ (3) ผู้ร้องในคดีนี้จะต้องชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้คัดค้านในคดีนี้เท่าไร ซึ่งในการพิจารณาประเด็นข้อพิพาท (2) นั้น คณะ
อนุญาโตตุลาการพิจารณาถึงความเสียหายที่ผู้คัดค้านได้รับ และเมื่อพิจารณาประเด็นข้อพิพาท
(3) คณะอนุญาโตตุลาการก็กำหนดให้ผู้ร้องชำระค่าสินไหมทดแทนตามที่ได้ความในประเด็น
ข้อพิพาท (2) โดยไม่ได้กล่าวถึงข้อสัญญาที่ตกลงกันถึงจำนวนเงินที่ผู้คัดค้านจะต้องรับผิดชอบใน
เบื้องต้นเลย ดังจะเห็นได้จากการที่คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเรื่องธุรกิจ
หยุดชะงักเต็มตามจำนวนที่ทำสัญญาประกันภัยต่อกันไว้ อันไม่เป็นการวินิจฉัยต่อข้อสัญญาที่
คู่พิพาทตกลงกันไว้ จึงขัดต่อพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 34 วรรคสี่
โดยชัดแจ้ง เมื่อคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาประกันภัย
การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นย่อมเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี
ของประชาชน ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 40 วรรคสาม (2) (ข) ผู้
ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้ และเมื่อเป็น
เช่นนี้ ผู้คัดค้านย่อมไม่อาจขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าว ที่

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วยบางส่วนและเห็นพ้องด้วยในผลบางส่วน อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังขึ้น แต่อุทธรณ์ของผู้คัดค้านฟังไม่ขึ้น กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ร้องและผู้คัดค้านข้ออื่น ๆ อีกต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ในข้อ 2 ก. และข้อ ข. ด้วย ยกคำร้องของผู้คัดค้าน ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลทั้งสองสำนวนให้เป็นพับ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

องค์คณะ

สุรินทร์ ชลพัฒนา · อดุลย์ ชันทอง · ยอดชาย วีระพงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/6020-6021/2567>